

Vyhodnocení dotazníkového průzkumu ZŠ ve školním roce 2011/2012

V průběhu školního roku 2011/2012 byl v rámci přednášek primární prevence proveden již třetí výzkum pomocí strukturovaného dotazníku, navazující na dotazníkové šetření prováděné od školního roku 2009/2010. Úkolem dotazníku bylo zjistit jaké vědomosti mají žáci šestých až osmých tříd o návykových látkách a jaká je v těchto věkových skupinách celoživotní prevalence v oblasti kouření, alkoholu a nelegálních drog, bez bližší specifikace drogy.

Výzkum stejně jako v předchozím roce prokázal nárůst prevalence ve všech znacích s postupujícím věkem. Stále je znepokojující fakt, že prevalence pití alkoholu již u žáků 6. tříd dosáhl letos téměř 69% což je značný nárůst proti loňskému roku, kdy byla prevalence 57%. Roční prevalence v šestých třídách byla 42%, měsíční 20% a týdenní 7%. Opilých bylo v 6.třídě již více než 8% dětí. V sedmých třídách byl počet dětí, které mají zkušenost s opilstostí 24% proti loňským 23% a v osmých třídách byl zaznamenán mírný nárůst z loňských 34,78% na 39,2% opilých dětí.

U Tabákových výrobků byla 50% prevalence překročena již v sedmých třídách. Již v šestých třídách se začínají vymezovat pravidelní kuřáci, prevalence zde dosahuje 32,43%, což je mírný nárůst oproti roku 2010/2011. první rok výzkumu v osmých třídách pravidelné kouření přiznávalo 19% žáků, loňští „osmáci“ přiznali pravidelné kouření v 16%, letos toto číslo opět nepatrně kleslo na 13,7%. Zkušenosti s užíváním všech nelegálních drog v osmých třídách zůstali na podobné úrovni necelých 14 %. Jednalo se téměř výhradně o marihuanu.

Následující tabulky uvádí vývoj prevalence v uplynulých třech letech. Tohoto výzkumu se zúčastnilo celkem 573 respondentů (dětí, které dotazník vyplnili).

Tab.1.Prevalence užívání alkoholu, tabákových výrobků a ostatních drog v roce 2009/2010

Ukazatel	6.třídy	%	7.třídy	%	8.třídy	%	celkem	%
Zkušenosti s kouřením	24	41,38	34	47,89	37	62,71	95	50,53
Pravidelné kouření	5	8,62	10	14,08	11	18,64	26	13,83
Zkušenosti s alkoholem	37	63,79	48	67,60	49	83,05	134	71,27
Opilost	6	10,34	18	25,35	23	38,98	47	25,00
zkušenosti s nelegální drogou	0	0	4	5,6	7	11,86	11	5,85
Vzal by sis nabízenou drogu?	0	0	3	4,22	2	3,39	5	2,66
celkový počet dotazovaných žáků	58	X	71	X	59	X	188	X

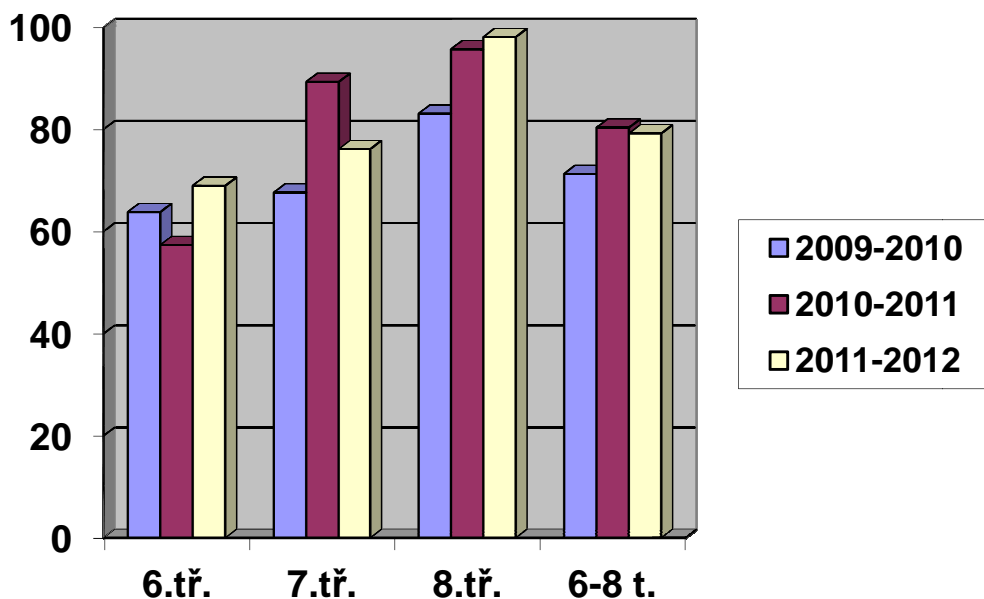
Tab.2.Prevalence užívání alkoholu, tabákových výrobků a ostatních drog v roce 2010/2011

Ukazatel	6.třídy	%	7.třídy	%	8.třídy	%	celkem	%
Zkušenost s kořením	20	29,41	26	46,43	51	73,91	97	50,25
Pravidelné kouření	2	2,94	3	5,36	11	15,94	16	8,29
Zkušenost s alkoholem	39	57,35	50	89,28	66	95,65	155	80,31
Opilost	2	2,94	13	23,21	24	34,78	39	20,21
Zkušenost s nelegální drogou	2	2,94	6	10,71	9	13,04	17	8,81
Vzal by sis nabízenou drogu	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkový počet dotazovaných	68	X	56	X	69	X	193	X

Tab.3.Prevalence užívání alkoholu, tabákových výrobků a ostatních drog v roce 2011/2012

Ukazatel	6.třídy	%	7.třídy	%	8.třídy	%	celkem	%
Zkušenost s kořením	24	32,43	34	50,75	33	64,71	91	47,40
Pravidelné kouření	1	1,35	6	8,96	7	13,72	14	7,29
Zkušenost s alkoholem	51	68,92	51	76,12	50	98,04	152	79,17
Opilost	6	8,11	16	23,88	21	41,18	43	22,40
Zkušenost s nelegální drogou	2	2,70	3	4,48	7	13,73	12	6,25
Vzal by sis nabízenou drogu	2	2,70	9	13,5	0	0	11	5,73
Celkový počet dotazovaných	74	X	67	X	51	X	192	X

Nově byla sledována roční, měsíční a týdenní prevalence. Kde jsou výsledné údaje srovnatelné s celorepublikovým průměrem.podrobnosti uvádí tabulka 5. V letošním roce byla poprvé hodnocena skupina dětí která se zúčastnila všech tří dotazníkových šetření. Výsledky tohoto výzkumu nejlépe hodnotí tabulka č.4. kde je patrný nárůst prevalence se stoupajícím věkem respondentů. Pouze v údaji o pravidelných kuřácích byl zaznamenán pokles v sedmé třídě, ale v osmé třídě byl zaznamenán poměrně výrazný nárůst pravidelných kuřáků. Vývoj prevalence za uplynulé tři roky rovněž zobrazuje následující graf.

Graf prevalence užívání alkoholu v jednotlivých třídách a rocích

Tab.4. Vývoj prevalence užívání alkoholu, tabákových výrobků a ostatních drog v roce 2009-2012 ve třech třídách jednoho ročníku.

Ukazatel	6.třídy	%	7.třídy	%	8.třídy	%
Zkušenost s kořením	24	41,38	26	46,43	33	64,71
Pravidelné kouření	5	8,62	3	5,36	7	13,72
Zkušenost s alkoholem	37	63,79	50	89,28	50	98,04
Opilost	6	10,34	13	23,21	21	41,18
Zkušenost s nelegální drogou	0	0	6	10,71	7	13,73
Vzal by sis nabízenou drogu	0	0	0	0	0	0
Celkový počet dotazovaných	58	X	67	X	51	X

Tab.5. roční, měsíční a týdenní prevalence užívání alkoholu v roce 2011/2012

Ukazatel	6.třídy	%	7.třídy	%	8.třídy	%	celkem	%
Pítí v posledním roce	31	41,89	25	37,31	17	33,33	73	38,02
Pítí v posledním měsíci	15	20,27	22	32,84	24	47,06	61	31,77
Pítí v posledním týdnu	5	6,76	4	5,97	9	17,65	18	9,37
Opilost v posledním roce	3	4,05	9	13,43	5	9,80	17	8,85
Opilost v posledním měsíci	2	2,70	6	8,96	15	29,41	23	11,98
Opilost v posledním týdnu	1	1,35	1	1,49	1	1,96	3	1,56
Celkový počet dotazovaných	74	X	67	X	51	X	192	X

Tříletý výzkum potvrzuje tendenci zvyšování prevalence užívání alkoholických nápojů u všech věkových kategorií dětí základních škol. To že v současné době je největší hrozbou potencionální závislosti je závislost na alkoholu potvrzují i celorepublikové studie Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti. Historie konzumace alkoholu sahá tisíce let do minulosti. První důkazy existují z doby před více než 8000 lety v Mezopotámii, kde obyvatelé nechávali kvasit šťávu z datlí. I v naší společnosti má alkohol dlouholetou tradici a v naší společnosti je stále vysoká tolerance nadměrného pití alkoholu.

Vysoká tolerance pití alkoholu je významným rizikovým faktorem. Dalším z rizikových faktorů je snadná dostupnost alkoholu. Bohužel se stále nedaří prokázat prodejci nezákonný prodej alkoholu nezletilým. S novelou zákona, která by umožňovala na určitou dobu uzavřít provozovnu v níž by byl přistižen podnapilý nezletilý by tuto situaci mohla alespoň částečně pomoci řešit.

Alkohol však stále zůstává výraznou hrozbou pro naše děti, závislost na alkoholu se u nich vyvíjí snadněji a rychleji. Proto v letošním školním roce věnujeme značnou pozornost přednáškám a diskusím právě škodlivosti užívání alkoholu a to nejen na základních školách, ale i na středních školách a učilištích. Doufám, že naše slova padnou na úrodnou půdu a podaří se snížit počet uživatelů alkoholických nápojů, nebo alespoň oddálit první experimenty s alkoholem do pozdějšího věku, kdy závislost vzniká obtížněji.